ମେଜର ପଖର ସିଂହ ଅଟୱାଲ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ

ବନାମ

ପଞ୍ଜାବ ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ

ଜାନୁଆରୀ 24, 1995

[କେ. ରାମସ୍ୱାମୀ ଏବଂ ଏନ୍. ଭେଙ୍କଟଚଲା, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିଦ୍ୱୟ]

ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଅଧିନିୟମ, 1894 - ଧାରା 4 (1) ଏବଂ 18 - ପଞ୍ଜାବ ସହର ଉନ୍ନୟନ ଅଧିନିୟମ, 1922 - ନଗରପାଳିକାର ସମ୍ପ୍ରସାରଣ ପାଇଁ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ – ସଂଗ୍ରାହକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ଉନ୍ନୟନ ନ୍ୟାସକୁ ବାନ୍ଧି ରଖେ - ବର୍ଦ୍ଧିତ କ୍ଷତିପୂରଣ ପାଇଁ ଦାବି - ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ରାଶି ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ନୁହେଁ ବୋଲି ଦାବିଦାରଙ୍କୁ ସାବ୍ୟସ୍ତ କରିବାକୁ ହେବ - ନାମାନ୍ତରୀକରଣ ଦାଖଲ - ଅଗ୍ରାହ୍ୟ ପ୍ରମାଣ - ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ବିକ୍ରୟ ମାମଲା - ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇନାହିଁ - ସେଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ କିମ୍ବା ପ୍ରମାଣ ଭାବେ ବିଚାର କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ - ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ପ୍ରମାଣର ଅଂଶ ନୁହେଁ - ସେହି ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ଉପରେ ନ୍ୟାୟାଳୟ ବିଚାର ନକରନ୍ତୁ ।

ଭାରତର ସମ୍ବିଧାନ - ଅନୁଚ୍ଛେଦ 136 - ଆବେଦନ - ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ମାମଲା - ପ୍ରମାଣର ମୂଲ୍ୟାୟନ ଆଧାରରେ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ବଜାର ମୂଲ୍ୟ - ଅନୁଚ୍ଛେଦ 136 ଅନୁଯାୟୀ ଆବେଦନ ଉପରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କ୍ଷତିପୂରଣରେ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିବେ ନାହିଁ ।

1984ର ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ (ସଂଶୋଧନ) ଅଧିନିୟମ 68/1984 - ଅତିରିକ୍ତ ସୁବିଧା - ଅଧିସୂଚନା 1-8-1975 ରେ ପ୍ରକାଶିତ - ସଂଗ୍ରାହକଙ୍କ ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ତାରିଖ 27.1.1977 - 1977 ଏବଂ 1979 ମସିହାରେ ନିଆଯାଇଥିବା ଜମିର ଦଖଲ - ବର୍ଦ୍ଧିତ ସୋଲାଟିୟମ ଏବଂ ସୁଧର ଲାଭ - ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇଛି - ଧାରା 23 (1-A) ଅନୁଯାୟୀ ଅତିରିକ୍ତ ରାଶି - ଅନୁମତି ନାହିଁ ।

ପଞ୍ଜାବ ସହର ଉନ୍ନୟନ ଅଧିନିୟମ, 1922 ଅନୁଯାୟୀ ସାର୍ବଜନୀନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ନଗରପାଳିକା ସହରର ସମ୍ପ୍ରସାରଣ ପାଇଁ 1-ତା 8-1975 ରିଖରେ ଅଧିସୂଚନା ପ୍ରକାଶ କରି କେତେକ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିଲା । ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ସଂଗ୍ରାହକ ତାଙ୍କର ତା 27-1-1977 ରିଖର ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ଦ୍ୱାରା କ୍ଷତିପୂରଣ ସ୍ଥିର କରିଥିଲେ । ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ, ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଏହାର ତା 2-3-1984 ରିଖର ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ଦ୍ୱାରା କ୍ଷତିପୂରଣ ରାଶିକୁ ବୃଦ୍ଧି କରିଥିଲେ । ଆହୁରି ବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ଦାବିଦାରମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ ହୋଇଥିବା ରିଟ୍ ଆବେଦନରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ରାୟକୁ କାଏମ ରଖିଥିଲେ । ସେଥିପାଇଁ ଏହି ଆବେଦନ କରାଯାଇଛି ।

ଦାବିଦାରଙ୍କ ଯୁକ୍ତି ଥିଲା ଯେ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଏକ ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟରେ, ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ପ୍ରତି ମରଲା ପାଇଁ 1000 ଟଙ୍କା ଏବଂ 800 ଟଙ୍କା କ୍ଷତିପୂରଣ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ଉଭୟ ଜମି ସମାନ ଅଧିସୂଚନା ଅଧୀନରେ ଅଧିଗ୍ରହଣ

କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ତେଣୁ, ଆବେଦନକାରୀ ମଧ୍ୟ ସମାନ ହାର ପାଇବାକୁ ହକଦାର ଥିଲେ । ଏହା ଯୁକ୍ତି କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ସେହି ମାମଲାରେ କରାଯାଇଥିବା ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆପତ୍ତି କରାଯାଇଥିଲା, ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ଆଧାରରେ ଏହି ମାମଲାର ପୁନର୍ବିଚାର ପାଇଁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟକୁ ପଠାଯାଇପାରେ । ଏହା ମଧ୍ୟ ଅଭିଯୋଗ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ଅନ୍ୟଥା ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ରାୟରେ ସୂଚିତ ବିକ୍ରୟ କାରବାର ଦର୍ଶାଉଛି ଯେ ଆଖପାଖରେ ଥିବା ଜମିର ବଜାର ମୂଲ୍ୟ ଅଧିଗ୍ରହିତ ଜମି ପାଇଁ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ କରାଯାଇଥିବା କ୍ଷତିପୂରଣ ତୁଳନାରେ ଅଧିକ ଥିଲା ଏବଂ ତେଣୁ, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ସମାନ ହାରରେ ଅଧିକ କ୍ଷତିପୂରଣ ଏବଂ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ (ସଂଶୋଧନ) ଅଧିନିୟମ 68/1984 ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରଦାନଯୋଗ୍ୟ ଅତିରିକ୍ତ ଲାଭ ପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ ଥିଲେ ।

ଉତ୍ତରଦାତା ଯୁକ୍ତି କରିଥିଲେ ଯେ ଆବେଦନକାରୀମାନେ କୌଣସି ଅଧିକ ବୃଦ୍ଧି ପାଇବାକୁ ହକଦାର ନୁହଁନ୍ତି । ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟରେ ସୂଚିତ କରାଯାଇଥିବା ବିକ୍ରୟ ମାମଲା ମଧ୍ୟସ୍ଥିଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ କୌଣସି ପ୍ରମାଣ ଉପସ୍ଥାପନ କରି ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇନଥିଲା ଏବଂ ତେଣୁ ପ୍ରମାଣ ଉପରେ ପୁନର୍ବିଚାର କରିବା ସର୍ବୋଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ ନୁହେଁ । ଏହା ଅଭିଯୋଗ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ, ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟକୁ ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 226 ଅନୁଯାୟୀ ରିଟ୍ ଆବେଦନରେ ଆପତ୍ତି କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଯେତେବେଳେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ନିଜେ ପ୍ରମାଣର ପୁନଃ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରିବା ପାଇଁ କ୍ଷମତାପ୍ରାପ୍ତ ନଥିଲେ ଏବଂ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିଆଯାଇଥିବା ନିଷ୍ପତ୍ତି ଠାରୁ ଭିନ୍ନ ନିଷ୍ପତ୍ତିକୁ ଆସିଥିଲେ, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ମଧ୍ୟ ପ୍ରମାଣର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଆରମ୍ଭ କରିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ ଏବଂ ଏକ ଭିନ୍ନ ସିଦ୍ଧାନ୍ତକୁ ପହଞ୍ଚିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ । ସେ ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ଯୁକ୍ତି ବାଢ଼ିଥିଲେ ଯେ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ହେଉଛି ରିଟ୍ ଆବେଦନର ବିଷୟବସ୍ତୁ ଏବଂ ଯେହେତୁ ସେହି ରିଟ୍ ଆବେଦନ ବିଚାରାଧୀନ ଅଛି, ତେଣୁ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ଆଧାରରେ ପ୍ରମାଣର ପୁନଃ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ କରି ବର୍ଦ୍ଧିତ କ୍ଷତିପୂରଣ ପ୍ରଦାନ କରିପାରିବେ ନାହିଁ ।

ଆବେଦନକୁ ଖାରଜ କରି, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କଲେ :

1.1. ଏହି ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ହେଉଛି ଏକ ପ୍ରସ୍ତାବ ଏବଂ ସଂଗ୍ରାହକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଯେକୌଣସି ରାଶି ଏକ ପ୍ରସ୍ତାବ ଅଟେ ଏବଂ ଉନ୍ନୟନ ନ୍ୟାସକୁ ବାଧ କରିଥାଏ । ତେବେ, ସଂଗ୍ରାହକ ମଧ୍ୟ ଏକ ଅଧିଗ୍ରହଣ ଜମିର ବଜାର ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣର ସ୍ଥିର ନୀତି ଆଧାରରେ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରିବା ଏବଂ କ୍ଷତିପୂରଣ ପ୍ରଦାନ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ତେଣୁ ସଂଗ୍ରାହକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟକୁ ଉନ୍ନୟନ ନ୍ୟାସ ଅନୁସରଣ କରିପାରିବ ନାହିଁ । ସନ୍ଦର୍ଭ ଏକ ଆବେଦନ ନୁହେଁ । ଏହା ଏକ ମୂଳ ପ୍ରକ୍ରିୟା । ବିକ୍ରି ଦଲିଲ ଉପସ୍ଥାପନ କରି ଏବଂ ବିକ୍ରେତା କିମ୍ବା ବିକ୍ରେତାମାନଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବିଚାରକୁ ନେବା, ଅଧିଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବା ଜମିକୁ ବିକ୍ରି ହୋଇଥିବା ଜମିର ନିକଟତା, ବିକ୍ରି ହୋଇଥିବା ଏବଂ ଅଧିଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବା ଜମିର ଅନୁରୂପ, ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଏବଂ ଗ୍ରହଣୀୟ ପ୍ରମାଣ ଉପସ୍ଥାପନ କରି ଉପଯୁକ୍ତ କ୍ଷତିପୂରଣ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ଦାବିଦାରଙ୍କ ଦାୟିତ୍ୱ । ଏହି ମାମଲାରେ, ଅଧିନିୟମର ଧାରା 18 ଅଧୀନରେ ଥିବା ନ୍ୟାୟାଳୟ ପାଇଁ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଗଠନ କରାଯାଇଥିଲା । ତେଣୁ, ଯଦି

ମେଜର ପି. କେ. ଅଟୱାଲ ବନାମ ପଞ୍ଜାବ ରାଜ୍ୟ

ଦାବିଦାରମାନେ ଅଧିଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବା ଜମି ପାଇଁ ଅଧିକ କ୍ଷତିପୂରଣ ଦାବି କରିବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲେ, ତେବେ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା କ୍ଷତିପୂରଣ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ନୁହେଁ ଏବଂ ସେମାନେ ଅଧିକ କ୍ଷତିପୂରଣ ପାଇବାକୁ ହକଦାର ବୋଲି ପ୍ରମାଣ କରିବା ସେମାନଙ୍କ ଉପରେ ନ୍ୟସ୍ତ ଥିଲା । ଏହା କେବଳ ଅଧିଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବା ଜମିର ତୁଳନାତ୍ମକ ବିକ୍ରୟ କାରବାର କିମ୍ବା ସମାନ ସମ୍ଭାବନା କିମ୍ବା ସୁବିଧା ଥିବା ଆଖପାଖ ଜମିର ତୁଳନାତ୍ମକ ବିକ୍ରୟ କାରବାରର ପ୍ରମାଣ ଉପସ୍ଥାପନ କରିବା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇପାରିବ । ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟବଶତଃ, ଏହି ମାମଲାରେ, ଆଖପାଖ ଅଞ୍ଚଳରେ ଜମିର ପ୍ରଚଳିତ ବଜାର ମୂଲ୍ୟର ପ୍ରମାଣ ସ୍ୱରୂପ କୌଣସି ସାକ୍ଷୀଙ୍କୁ ପରୀକ୍ଷା କରାଯାଇ ନଥିଲା । କେବଳ ନାମାନ୍ତରଣ ଦାଖଲ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରାଯାଇଥିଲା । ସେଗୁଡ଼ିକ ଅଗ୍ରହଣୀୟ ପ୍ରମାଣ ଥିଲା ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଏହି ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟରେ, ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଅଧିକାରୀ ବିକ୍ରୟ କାରବାର ବିଷୟରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଥିଲେ । ଯେହେତୁ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଅଧିକାରୀ ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଏକ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଥିଲେ, ସେ ଏକ ପ୍ରସ୍ତାବ ଭାବରେ କ୍ଷତିପୂରଣ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରମାଣ ସଂଗ୍ରହ କରିଥିଲେ । ଯଦିଓ ସେହି ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ଏକ ସାରବାନ୍ ସାକ୍ଷ୍ୟ ହୋଇପାରେ ଯାହା ଉପରେ ବିଚାର କରାଯାଇପାରିବ, ସେଥିରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ବିକ୍ରୟ କାରବାର ଉପରେ ଆଖିବୁଜି ନିର୍ଭର କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ, ଯଦି ବୃଦ୍ଧି ଚାହୁଁଥିବା ପକ୍ଷ ନ୍ୟାୟାଳୟ କିମ୍ବା ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ସମ୍ମୁଖରେ ସ୍ୱାଧୀନ ଭାବରେ ପ୍ରମାଣ ଉପସ୍ଥାପନ କରି ଦାବିକୁ ପ୍ରତିରୋଧ କରନ୍ତି । ଏହି କ୍ଷେତ୍ରରେ, ଯେହେତୁ ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟରେ ସୂଚିତ ବିକ୍ରୟ କାରବାର ତଥ୍ୟ ଉପସ୍ଥାପନ କରିବା ପାଇଁ କୌଣସି ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯାଇନଥିଲା । ତେଣୁ ସେଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରାଯାଇପାରିଲା ନାହିଁ କିମ୍ବା ପ୍ରମାଣ ଭାବେ ବିଚାର କରାଯାଇପାରିଲା ନାହିଁ ।

1.2. ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ତା 5.5.1987 ରିଖର ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ପ୍ରମାଣ ନଥିଲା । ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟବଶତଃ, ଆଦେଶ 41 ନିୟମ 27 ସିପିସି ଅନୁଯାୟୀ ଅତିରିକ୍ତ ପ୍ରମାଣ ଭାବରେ ଏହାକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବା ପାଇଁ କୌଣସି ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରାଯାଇ ନଥିଲା । ଯଦି ଏହା ନଥିରେ ଥିବା ପ୍ରମାଣର ଅଂଶ ନୁହେଁ, ତେବେ ଏହାକୁ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ପ୍ରମାଣ ଭାବରେ ବିଚାର କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଅନ୍ୟଥା, ଯେତେବେଳେ ସ୍ୱୀକାରଯୋଗ୍ୟ ଭାବରେ, ଉତ୍ତରଦାତା ପୂର୍ବରୁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ସେହି ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟର ବୈଧତାକୁ ଆପତ୍ତି କରିସାରିଥିଲେ, ସେହି ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟର ସଠିକତା ଉପରେ କୌଣସି ମତ ପ୍ରକାଶ କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଏହି ମାମଲାକୁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟକୁ ପୁନର୍ବିଚାର ପାଇଁ ପଠାଇବା, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ପାଇଁ ଏହା ଏକ ଆଧାର ନଥିଲା ।

1.3. ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଆବେଦନ କରିବାର କୌଣସି ଅଧିକାର ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇନାହିଁ । ତେଣୁ, ଯେତେବେଳେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 226 ଅନୁଯାୟୀ ମାମଲା ପରିଚାଳନା କରୁଛନ୍ତି, ଏହା ସ୍ଥିରୀକୃତ ଆଇନ ଯେ ସେ ପ୍ରମାଣର ପୁନଃ ତର୍ଜମା କରିପାରିବେ ନାହିଁ ଏବଂ ନିଜସ୍ୱ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇପାରିବେ ନାହିଁ । ଏହାକୁ ବିଚାର କରିବାକୁ ପଡିବ ଯେ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉପନୀତ ନିଷ୍କର୍ଷ ତାଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଉପସ୍ଥାପିତ ପ୍ରମାଣ ଉପରେ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ଏବଂ ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ ଥିଲା କି ନାହିଁ ଏବଂ କ୍ଷତିପୂରଣ ନିର୍ଣ୍ଣୟ

କରିବାରେ ଆଇନର ସ୍ଥିରୀକୃତ ଆଇନଗତ ନୀତିଗୁଡ଼ିକୁ ବିଚାରକୁ ନିଆଯାଇଥିଲା କି ନାହିଁ ଏବଂ ଯଦି ପହଞ୍ଚିଥିବା ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଆଇନ ସ୍ଥିରୀକୃତ ନୀତି ଉପରେ ସ୍ଥାୟୀ ନଥିଲା । ଯଦି ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, ଏହି ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ଅସ୍ୱୀକାରଯୋଗ୍ୟ ମନେ କରନ୍ତି, ତେବେ ସେ ଏହି ମାମଲାକୁ ପୁନର୍ବିଚାର ପାଇଁ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣକୁ ପଠାଇ ପାରିବେ । ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ମଧ୍ୟ କଳ୍ପନାର କୃତିତ୍ୱ ଉପରେ ଆଧାରିତ ନୁହେଁ ବରଂ ଆଇନଗତ, ବୈଧ, ବିଶ୍ୱସନୀୟ ଏବଂ ଗ୍ରହଣୀୟ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ପ୍ରମାଣ ଉପରେ କ୍ଷତିପୂରଣ ସ୍ଥିର କରିବା ଉଚିତ । ଯଦି ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଇଚ୍ଛାନୁସାରେ କିମ୍ବା ମନମୁଖୀ ଭାବରେ କ୍ଷତିପୂରଣ ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ କରନ୍ତି, ଏହା ଏକ ଅସଦାଚରଣ ବ୍ୟତୀତ, ରେକର୍ଡର ପୃଷ୍ଠଭୂମିରେ ଦୃଶ୍ୟମାନ ହେଉଥିବା ତ୍ରୁଟି ଦ୍ୱାରା ଏହି ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ଅସିଦ୍ଧ ହୋଇଯିବ । ଯେତେବେଳେ ଏହିଭଳି ସ୍ଥିତି ଥାଏ, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ପ୍ରମାଣର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଆରମ୍ଭ କରିପାରିବେ ନାହିଁ ଏବଂ ଭିନ୍ନ ଏକ ନିଷ୍କର୍ଷରେ ପହଞ୍ଚିପାରିବ ନାହିଁ ଏବଂ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ବଜାର ମୂଲ୍ୟ ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ, ନିରପେକ୍ଷ ଏବଂ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ କି ନୁହେଁ ତାହା ରେକର୍ଡ କରିପାରିବେ ନାହିଁ ।

1.4. ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ବଜାର ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରମାଣର ମୂଲ୍ୟାୟନ ଉପରେ ଆଧାରିତ ଥିଲା ଏବଂ କ୍ଷତିପୂରଣ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ପାଇଁ ଏହା ସ୍ଥିରୀକୃତ ଆଇନଗତ ନୀତିଗୁଡ଼ିକୁ ବିଚାରକୁ ନେଇଥିଲା । ତେଣୁ, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 136 ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଆବେଦନ ଉପରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କ୍ଷତିପୂରଣରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିପାରିବେ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ବର୍ଦ୍ଧିତ କ୍ଷତିପୂରଣ ଉପରେ ଦାବିଦାରମାନେ 30% ହାରରେ ଅତିରିକ୍ତ ଲାଭ ପାଇବାକୁ ହକଦାର ଥିଲେ । କିଛି ଜମିର ଅଧିକାର ତା 17.7.77 ରିଖରେ ଏବଂ ଅବଶିଷ୍ଟ ଜମି ତା 31.7.1979 ରିଖରେ ନିଆଯାଇଥିଲା । ତେଣୁ, ଦାବିଦାରମାନେ ଗୋଟିଏ ବର୍ଷ ପାଇଁ ଅଧିକାର ଗ୍ରହଣ କରିବାର ତାରିଖଠାରୁ 9% ସୁଧ ଏବଂ ଗୋଟିଏ ବର୍ଷ ପରେ 15% ସୁଧ ବାର୍ଷିକ ଭାବେ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣରେ ଅତିରିକ୍ତ କ୍ଷତିପୂରଣ ପ୍ରଦାନ କିମ୍ବା ଜମା କରିବାର ତାରିଖ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ଯାହା ପ୍ରଥମେ ହୋଇଥିବ, ଏହାର ଅଧିକାର ପାଇଥିଲେ ।

1.5 ଅଧିନିୟମର ଧାରା 23 (1-A) ଅନୁଯାୟୀ ବାର୍ଷିକ 12 ପ୍ରତିଶତ ହାରରେ ଅତିରିକ୍ତ ଅର୍ଥ ପ୍ରଦାନ କରିବା ସମ୍ପର୍କରେ, ଦାବିଦାରମାନେ ଏହାର ଅଧିକାରୀ ନଥିଲେ, କାରଣ ଅଧିସୂଚନା ତା 1.8.1975 ରିଖରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ସଂଗ୍ରାହକଙ୍କ ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ତା 27.1.1977 ରିଖରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା ।

ଦେୱାନୀ ଅପିଲୀୟ ଅଧିକାରିତା : ଦେୱାନୀ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 874/1986 ।

ସି.ଡବ୍ଲ୍ୟୁ.ପି. ସଂଖ୍ୟା 1727/1984 ରେ ପଞ୍ଜାବ ଏବଂ ହରିୟାଣା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ତା 25.7.84 ରିଖର ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶରୁ ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ଭି.ସି. ମହାଜନ ଏବଂ ପି.ଏନ୍. ପୁରୀ ।

ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ପାଇଁ ଧ୍ରୁବ ମେହେଟା ଏବଂ ଏସ୍.କେ. ମେହେଟା ।

ରାଜ୍ୟ ପାଇଁ ଜି.କେ. ବଂଶଲଙ୍କ ପାଇଁ ଏଚ୍.ଏସ୍. ମୁଞ୍ଜରାଲ ।

ମେଜର ପି. କେ. ଅଟୱାଲ ବନାମ ପଞ୍ଜାବ ରାଜ୍ୟ

ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଆଦେଶ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା :

ବିଶେଷ ଅନୁମତି ଦ୍ୱାରା ଏହି ଆବେଦନଟି, ସିଡବ୍ଲୁପି ସଂଖ୍ୟା 1727/84ରେ ପଞ୍ଜାବ ଏବଂ ହରିୟାଣା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ଦୁଇଜଣିଆ ବିଚାରପତିଙ୍କ ବିଚାରପୀଠର ତା 25.7.1984 ରିଖରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ଆଦେଶରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଛି ।

ତା 1.8.1975 ରିଖର ଅଧିସୂଚନା ପ୍ରକାଶନ ମାଧ୍ୟମରେ ପଞ୍ଜାବ ସହର ଉନ୍ନୟନ ଅଧିନିୟମ, 1922 ଅନୁଯାୟୀ ଫାଗୁୱାଡ଼ା ପୌରପାଳିକା ସହରର ସମ୍ପ୍ରସାରଣ ପାଇଁ ସର୍ବସାଧାରଣଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ମୋଟ 821 କନାଲ (500 ବର୍ଗ ଗଜ ସହିତ 1 କନାଲ ସମତୁଲ୍ୟ) ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିଲା । ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ସଂଗ୍ରାହକ ତାଙ୍କର ତା 27.1.1977 ରିଖର ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ଦ୍ୱାରା 'C' ଶ୍ରେଣୀ ଜମି ପାଇଁ ପ୍ରତି ମାରଲା ପାଇଁ 313 ଟଙ୍କା (ଗୋଟିଏ ମାରଲା 25 ବର୍ଗ ଗଜ ସହିତ ସମାନ) କ୍ଷତିପୂରଣ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିଥିଲେ, ଏବଂ 'D' ଶ୍ରେଣୀ ଜମି ପାଇଁ ପ୍ରତି ମାରଲା ପାଇଁ 250 ଟଙ୍କା କ୍ଷତିପୂରଣ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିଥିଲେ । ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ, ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ତା 2.3.1984 ରିଖରେ ତାଙ୍କ ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ଦ୍ୱାରା 'A' ଶ୍ରେଣୀର ଜମି ପାଇଁ ପ୍ରତି ମାରଲା 800 ଟଙ୍କା, 'B' ଶ୍ରେଣୀର ଜମି ପାଇଁ ପ୍ରତି ମାରଲା 750 ଟଙ୍କା, 'C' ଶ୍ରେଣୀର ଜମି ପାଇଁ ପ୍ରତି ମାରଲା 625 ଟଙ୍କା ଏବଂ 'D' ଶ୍ରେଣୀର ଜମି ପାଇଁ ପ୍ରତି ମାରଲା 500 ଟଙ୍କା କ୍ଷତିପୂରଣ ବୃଦ୍ଧି କରିଥିଲେ । 'C' ଏବଂ 'D' ଶ୍ରେଣୀର ଜମି ପାଇଁ ଆହୁରି ବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ଦାବିଦାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିବା ରିଟ୍ ଆବେଦନରେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟକୁ କାଏମ ରଖିଥିଲେ । ତେଣୁ ବିଶେଷ ଅନୁମତି ମାଧ୍ୟମରେ ଏହି ଆବେଦନ ।

ଦାବିଦାରଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଉପସ୍ଥିତ ବିଦ୍ୱାନ ବରିଷ୍ଠ ଅଧିବକ୍ତା ଶ୍ରୀ ଭି.ସି. ମହାଜନ ତିନି ସ୍ତର ଯୁକ୍ତିତର୍କ ଉପସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ । ପ୍ରଥମେ, ସେ ଯୁକ୍ତି କରିଥିଲେ ଯେ 'C' ଶ୍ରେଣୀ ଏବଂ 'D' ଶ୍ରେଣୀର ଜମି ପାଇଁ ମେ 5, 1987 ରେ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟରେ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଯଥାକ୍ରମେ 1000 ଟଙ୍କା ଏବଂ 800 ଟଙ୍କା ହାରରେ ରାୟ ଦେଇଛନ୍ତି । ଉଭୟ ଜମି ସମାନ ଅଧିସୂଚନା ଅଧୀନରେ ଅଧିଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ତେଣୁ, ଆବେଦନକାରୀ ମଧ୍ୟ ସମାନ ହାର ପାଇବାକୁ ହକଦାର । ଦ୍ୱିତୀୟତଃ, ଏହା ଯୁକ୍ତି କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ଯେହେତୁ ସେହି ମାମଲାରେ ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟକୁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆପତ୍ତି କରାଯାଇଥିଲା, ତେଣୁ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ଆଧାରରେ ଏହି ମାମଲାକୁ ପୁନର୍ବିଚାର ପାଇଁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟକୁ ପଠାଯାଇପାରେ । ତୃତୀୟତଃ, ସେ ଯୁକ୍ତି ବାଢ଼ିଥିଲେ ଯେ, ଅନ୍ୟଥା, ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟରେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା ବିକ୍ରୟ କାରବାରରୁ ଜଣାପଡ଼େ ଯେ, ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ପାଇଁ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଦେଇଥିବା କ୍ଷତିପୂରଣ ତୁଳନାରେ ଆଖପାଖରେ ଥିବା ଜମିର ବଜାର ମୂଲ୍ୟ ଅଧିକ ଏବଂ ତେଣୁ ଆବେଦନକାରୀ ମଧ୍ୟ ସମାନ ହାରରେ ଅଧିକ କ୍ଷତିପୂରଣ ଏବଂ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ (ସଂଶୋଧନ) ଅଧିନିୟମ, 68/1984 ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରଦାନଯୋଗ୍ୟ ଅତିରିକ୍ତ ଲାଭ ପାଇବା ପାଇଁ ହକଦାର ।

ଅନ୍ୟପକ୍ଷରେ, ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ବିଦ୍ୱାନ ଓକିଲ ଶ୍ରୀ ଧ୍ରୁବ ମେହେଟା ଦୃଢ଼ ଭାବରେ ଯୁକ୍ତି କରିଥିଲେ ଯେ ଆବେଦନକାରୀମାନେ ଆଉ କୌଣସି ବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ହକଦାର ନୁହଁନ୍ତି । ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା

ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ କରାଯାଇଥିବା ବିକ୍ରୟ ମାମଲାଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟସ୍ଥିଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ କୌଣସି ପ୍ରମାଣ ଉପସ୍ଥାପନ କରି ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇନଥିଲା ଏବଂ ତେଣୁ, ପ୍ରମାଣ ଉପରେ ପୁନର୍ବିଚାର କରିବା ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ବିଷୟ ନୁହେଁ । ସେ ଏହା ମଧ୍ୟ ଯୁକ୍ତି କରିଥିଲେ ଯେ ସମ୍ବିଧାନର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 226 ଅନୁଯାୟୀ ରିଟ୍ ଆବେଦନରେ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟକୁ ଆପତ୍ତି କରାଯାଇଥିଲା । ଯେତେବେଳେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ନିଜେ ପ୍ରମାଣର ପୁନଃମୂଲ୍ୟାୟନ କରିବାକୁ ଏବଂ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ତଥ୍ୟ ଉପରେ ପହଞ୍ଚିଥିବା ନିଷ୍କର୍ଷଠାରୁ ଭିନ୍ନ ଏକ ନିଷ୍କର୍ଷରେ ପହଞ୍ଚିବାକୁ ସକ୍ଷମ ନଥିଲେ, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ମଧ୍ୟ ପ୍ରମାଣର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଆରମ୍ଭ କରି ଏକ ଭିନ୍ନ ନିଷ୍କର୍ଷରେ ପହଞ୍ଚିବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ । ସେ ଆହୁରି ଯୁକ୍ତି କରିଥିଲେ ଯେ ତା 5.5.1987 ରିଖରେ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ହେଉଛି ରିଟ୍ ଆବେଦନର ବିଷୟବସ୍ତୁ, ଯେଉଁଥିରେ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଅପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ତଥ୍ୟକୁ ବିଚାରକୁ ନେଇଛନ୍ତି ଯାହା ସ୍ଥାୟୀ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । ଯେହେତୁ ସେହି ରିଟ୍ ଆବେଦନ ବିଚାରାଧୀନ ଅଛି, ତେଣୁ ପ୍ରମାଣଗୁଡ଼ିକୁ ପୁନଃମୂଲ୍ୟାୟନ କରିବା ଏବଂ ସେହି ଆଧାରରେ ବର୍ଦ୍ଧିତ କ୍ଷତିପୂରଣ ଦେବା ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ନୁହେଁ । ତେବେ, ସେ ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ ଭାବରେ ସ୍ୱୀକାର କରିଥିଲେ ଯେ *ଭଟିଣ୍ଡା ଉନ୍ନୟନ ନ୍ୟାସ ବନାମ ବଲୱନ୍ତ ସିଂହ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ*, A.I.R. (1992) S.C. 2214, ମାମଲାରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର ରାୟକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, ଦାବିଦାରମାନେ ବର୍ଦ୍ଧିତ ସଲାଟିୟମ ଏବଂ ସୁଧ ପରିସର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସଂଶୋଧିତ ଅଧିନିୟମର ଅତିରିକ୍ତ ଲାଭ ପାଇବାକୁ ହକଦାର ହେବେ, କିନ୍ତୁ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 23 (1-A) ଅନୁଯାୟୀ ଅତିରିକ୍ତ ପରିମାଣର ଦେୟ ପାଇବାକୁ ହକଦାର ହେବେ ନାହିଁ ।

ଯଦି ଆମେ ଉପରୋକ୍ତ ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱୀ ବିବାଦକୁ ଧ୍ୟାନରେ ରଖିଥାଉ, ତେବେ ଏହି ମାମଲାର ତଥ୍ୟ ଏବଂ ପରିସ୍ଥିତି ଆବେଦନ ଅଧୀନରେ ଥିବା ଆଦେଶରେ ଆମର ହସ୍ତକ୍ଷେପକୁ ଅନୁମତି ଦିଏ ନାହିଁ । ଏହା ବର୍ତ୍ତମାନ ସ୍ଥିରୀକୃତ ଆଇନ ଯେ ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ହେଉଛି ଏକ ପ୍ରସ୍ତାବ ଏବଂ ସଂଗ୍ରାହକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଯେଉଁ ପରିମାଣ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରାଯାଇଥିଲା ତାହା ହେଉଛି ଏକ ପ୍ରସ୍ତାବ ଏବଂ ଉନ୍ନୟନ ନ୍ୟାସକୁ ବାଧ କରିଥାଏ । ତେବେ, ସଂଗ୍ରାହକ ମଧ୍ୟ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ତଥ୍ୟ ସଂଗ୍ରହ କରିବା ଏବଂ ଏକ ଅଧିଗ୍ରହଣ ଜମିର ବଜାର ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣର ସ୍ଥିରୀକୃତ ନୀତି ଆଧାରରେ କ୍ଷତିପୂରଣ ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ତେଣୁ, ଉନ୍ନୟନ ନ୍ୟାସ ସଂଗ୍ରାହକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟକୁ ପଛରେ ପକାଇପାରିବ ନାହିଁ । ସନ୍ଦର୍ଭ ଏକ ଆବେଦନ ନୁହେଁ । ଏହା ଏକ ମୂଳ ପ୍ରକ୍ରିୟା । ବିକ୍ରୟ ଦଲିଲ ଉପସ୍ଥାପନ କରି ଏବଂ ବିକ୍ରେତା କିମ୍ବା କ୍ରେତାଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଜମିର ମୂଲ୍ୟ ଆଦାନ ପ୍ରଦାନ ସଂକ୍ରାନ୍ତରେ ସାକ୍ଷ୍ୟ ବିଚାର କରି, ଅଧିଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବା ଜମି ସହିତ ବିକ୍ରୟ ହୋଇଥିବା ଜମିର ନିକଟତା ଏବଂ ଅଧିଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବା ଜମିର ଅନୁରୂପ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଏବଂ ଗ୍ରହଣୀୟ ପ୍ରମାଣ ଯୋଗାଡ଼ କରି ଉପଯୁକ୍ତ କ୍ଷତିପୂରଣ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବା ଦାବିଦାରଙ୍କ ଦାୟିତ୍ୱ । ଏହି ମାମଲାରେ, ଅଧିନିୟମର ଧାରା 18 ଅନୁଯାୟୀ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ପାଇଁ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଗଠନ କରାଯାଇଛି । ତେଣୁ, ଯଦି ଦାବିଦାରମାନେ ଅଧିଗୃହୀତ ଜମି ପାଇଁ ଅଧିକ କ୍ଷତିପୂରଣ ଦାବି କରିବାକୁ ଚାହୁଁଛନ୍ତି, ତେବେ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା କ୍ଷତିପୂରଣ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ନୁହେଁ ଏବଂ ସେମାନେ ଅଧିକ କ୍ଷତିପୂରଣ ପାଇବାକୁ ହକଦାର ବୋଲି ପ୍ରମାଣ କରିବା ଦାୟିତ୍ୱ ସେମାନଙ୍କ ଉପରେ ନ୍ୟସ୍ତ । ଏହା କେବଳ ଅଧିଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବା ଜମିର ତୁଳନାତ୍ମକ ବିକ୍ରୟ କାରବାର କିମ୍ବା ସମାନ ସମ୍ଭାବନା କିମ୍ବା ସୁବିଧା ଥିବା ଆଖପାଖ ଜମିର ତୁଳନାତ୍ମକ ବିକ୍ରୟ କାରବାରର ପ୍ରମାଣ

ଯୋଗାଡ଼ କରି ସ୍ଥାପିତ ହୋଇପାରିବ । ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟବଶତଃ, ଏହି ମାମଲାରେ, ଜମି କିମ୍ବା ଆଖପାଖର ପ୍ରଚଳିତ ବଜାର ମୂଲ୍ୟର ପ୍ରମାଣ ସ୍ୱରୂପ କୌଣସି ସାକ୍ଷୀଙ୍କୁ ପରୀକ୍ଷା କରାଯାଇ ନଥିଲା । କେବଳ ନାମାନ୍ତରଣ ଦାଖଲ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରାଯାଉଥିଲା । ସେଗୁଡ଼ିକ ଗ୍ରହଣୀୟ ପ୍ରମାଣ ନୁହେଁ ଏବଂ ଏହା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଏଥିରେ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ଯେ ଏହି ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟରେ, ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଅଧିକାରୀ ବିକ୍ରୟ କାରବାର ବିଷୟରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଥିଲେ । ଯେହେତୁ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଅଧିକାରୀ ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଜଣେ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ, ସେ ଏକ ପ୍ରସ୍ତାବ ଭାବରେ କ୍ଷତିପୂରଣ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରମାଣ ସଂଗ୍ରହ କରିଥିଲେ । ଯଦିଓ ସେହି ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରମାଣ ହୋଇପାରେ ଯାହା ଉପରେ ବିଚାର କରାଯାଇପାରିବ, କିନ୍ତୁ ଏଥିରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ବିକ୍ରୟ କାରବାର ଉପରେ ଆଖିବୁଜି ନିର୍ଭର କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ, ଯଦି ବୃଦ୍ଧି ଚାହୁଁଥିବା ପକ୍ଷ ନ୍ୟାୟାଳୟ କିମ୍ବା ନ୍ୟାୟାଧୀକାରଣ ସମ୍ମୁଖରେ ସ୍ୱାଧୀନ ଭାବରେ ପ୍ରମାଣ ଉପସ୍ଥାପନ କରି ଦାବିକୁ ପ୍ରତିରୋଧ କରନ୍ତି । ଏହି କ୍ଷେତ୍ରରେ, ଯେହେତୁ ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଥିବା ବିକ୍ରୟ କାରବାରକୁ ସ୍ଥାନିତ କରିବା ପାଇଁ କୌଣସି ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯାଇ ନଥିଲା, ସେଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରମାଣ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । ତେଣୁ ସେଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ କିମ୍ବା ପ୍ରମାଣ ଭାବେ ବିଚାର କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ ।

ଯଦି ଆମେ ବିକ୍ରୟ ମାମଲାକୁ ଅଣଦେଖା କରୁ, ତେବେ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯାଇଥିବା ତା 5.5.1987 ରିଖର ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ବ୍ୟତୀତ ଆମ ପାଖରେ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ପ୍ରମାଣ ନାହିଁ । ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟବଶତଃ, ଆଦେଶ 41 ନିୟମ 27 ସିପିସି ଅନୁଯାୟୀ ଅତିରିକ୍ତ ପ୍ରମାଣ ଭାବରେ ଏହାକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବା ପାଇଁ କୌଣସି ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରାଯାଇ ନାହିଁ । ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହା ନଥିରେ ଥିବା ପ୍ରମାଣର ଅଂଶ ନୁହେଁ, ଆମେ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ସେହି ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ପ୍ରମାଣକୁ ଯାଞ୍ଚ କରିପାରିବୁ ନାହିଁ । ଅନ୍ୟଥା, ଯେତେବେଳେ ସ୍ୱୀକାରଯୋଗ୍ୟ ଭାବରେ, ଉତ୍ତରଦାତା ପୂର୍ବରୁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ସେହି ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟର ବୈଧତାକୁ ଆପତ୍ତି କରିସାରିଛନ୍ତି, ଆମେ ସେହି ପ୍ରସଙ୍ଗର ସଠିକତା ଉପରେ କୌଣସି ମତ ପ୍ରକାଶ କରୁନାହୁଁ । କିନ୍ତୁ ଅନୁରୋଧ ଅନୁଯାୟୀ ଏହି ମାମଲାକୁ ପୁନର୍ବିଚାର ପାଇଁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟକୁ ପଠାଇବା ପାଇଁ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ପାଇଁ ଏହା ଏକ ଆଧାର ନୁହେଁ ।

ତେଣୁ ଆମର ମତ ହେଉଛି ଯେ କ୍ଷତିପୂରଣ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ କୌଣସି ମାମଲା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇନାହିଁ । ଏହା ମଧ୍ୟ ଦେଖିବାକୁ ପଡିବ ଯେ ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟକୁ ଆବେଦନ କରିବାର କୌଣସି ଅଧିକାର ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇନାହିଁ,ତେଣୁ, ଯେତେବେଳେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 226 ଅନୁଯାୟୀ ଏହି ମାମଲାର ପରିଚାଳନା କରୁଛନ୍ତି, ସେତେବେଳେ ଏହା ଏକ ସ୍ଥିରୀକୃତ ଆଇନ ଯେ ସେ ପ୍ରମାଣକୁ ପୁନଃମୂଲ୍ୟାୟନ କରିପାରିବେ ନାହିଁ ଏବଂ ନିଜସ୍ୱ ନିଷ୍କର୍ଷରେ ପହଞ୍ଚିପାରିବେ ନାହିଁ । ଏହା ବିଚାର କରିବାକୁ ହେବ ଯେ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉପନୀତ ନିଷ୍କର୍ଷ ତାଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ରଖାଯାଇଥିବା ପ୍ରମାଣ ଉପରେ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ଏବଂ ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ ଥିଲା କି ନାହିଁ ଏବଂ କ୍ଷତିପୂରଣ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣରେ ଆଇନର ସ୍ଥିରୀକୃତ ବୈଧାନିକ ନୀତିଗୁଡ଼ିକୁ ବିଚାରକୁ ନିଆଯାଇଥିଲା କି ନାହିଁ ଏବଂ ଉପନୀତ ନିଷ୍କର୍ଷ ଆଇନର ସ୍ଥିରୀକୃତ ନୀତି ଉପରେ ସ୍ଥାୟୀ କି ନୁହେଁ । ଯଦି ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ସ୍ଥାୟୀ ନୁହେଁ ବୋଲି ବିଚାର କରନ୍ତି, ତେବେ ପୁନର୍ବିଚାର ପାଇଁ

ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କୁ ମାମଲା ପଠାଇବା ପାଇଁ ଏହା ଉନ୍ମୁକ୍ତ ରହିପାରେ । ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ କଳ୍ପନାର କୃତିତ୍ୱ ଉପରେ ଆଧାରିତ ନୁହେଁ ବରଂ ଆଇନଗତ, ବୈଧ, ବିଶ୍ୱସନୀୟ ଏବଂ ଗ୍ରହଣୀୟ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ପ୍ରମାଣ ଉପରେ କ୍ଷତିପୂରଣ ସ୍ଥିର କରିବା ଉଚିତ । ଯଦି ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ନିଜ ଇଚ୍ଛାରେ କିମ୍ବା ମନମୁଖୀ ଭାବରେ କ୍ଷତିପୂରଣ ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି, ତେବେ ଏହା ଏକ ଭୁଲ ବିବାଦ ବ୍ୟତୀତ, ରେକର୍ଡରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ଦେଖାଯାଉଥିବା ତ୍ରୁଟି ଦ୍ୱାରା ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ଅସିଦ୍ଧ ହେବ । ଯେତେବେଳେ ସ୍ଥିତି ଏପରି ହୁଏ, ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ପ୍ରମାଣର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଆରମ୍ଭ କରି ଏକ ଭିନ୍ନ ନିଷ୍କର୍ଷରେ ପହଞ୍ଚିପାରିବେ ନାହିଁ ଏବଂ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ବଜାର ମୂଲ୍ୟ ନ୍ୟାୟସଙ୍ଗତ, ନିରପେକ୍ଷ ଏବଂ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ କି ନାହିଁ ତାହାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ଲିପିବଦ୍ଧ କରିପାରିବେ ନାହିଁ ।

ପ୍ରମାଣରୁ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ବଜାର ମୂଲ୍ୟ ପ୍ରମାଣର ମୂଲ୍ୟାୟନ ଉପରେ ଆଧାରିତ ଏବଂ କ୍ଷତିପୂରଣ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ପାଇଁ ସେ ସ୍ଥିରୀକୃତ ଆଇନଗତ ମୂଲ୍ୟକୁ ବିଚାରକୁ ନେଇଛନ୍ତି । ତେଣୁ ଆମେ ଅନୁଚ୍ଛେଦ 136 ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଆବେଦନରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କ୍ଷତିପୂରଣରେ ହସ୍ତକ୍ଷେପ କରିପାରିବୁ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ବର୍ଦ୍ଧିତ କ୍ଷତିପୂରଣ ଉପରେ ଦାବିଦାରମାନେ 30 ପ୍ରତିଶତ ହାରରେ ସୋଲାଟିୟମର ଅତିରିକ୍ତ ଲାଭ ପାଇବାକୁ ହକଦାର ଅଟନ୍ତି । କିଛି ଜମିର ଅଧିକାର ତା 17.8.77 ରିଖରେ ଏବଂ ଅବଶିଷ୍ଟ ଜମି ତା 31.7.1979 ରିଖରେ ନିଆଯାଇଥିଲା । ତେଣୁ, ଦାବିଦାରମାନେ ଏକ ବର୍ଷ ପାଇଁ ଦଖଲ ଗ୍ରହଣ କରିବା ତାରିଖରୁ 9% ହାରରେ ସୁଧ ପାଇବା ପାଇଁ ହକଦାର ଏବଂ ଏକ ବର୍ଷ ସମାପ୍ତ ହେବା ପରେ ନ୍ୟାୟାଧିକରଣରେ ଅତିରିକ୍ତ କ୍ଷତିପୂରଣ ପ୍ରଦାନ କିମ୍ବା ଜମା କରିବା ତାରିଖ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ଯେଉଁଟା ଆଗ ହେବ, ବାର୍ଷିକ 15% ହାରରେ ସୁଧ ପାଇବା ପାଇଁ ହକଦାର ।

ଅଧିନିୟମର ଧାରା 23 (1-A) ଅନୁଯାୟୀ ବାର୍ଷିକ 12% ହାରରେ ଅତିରିକ୍ତ ରାଶି ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ସମ୍ପର୍କରେ, ଦାବିଦାରମାନେ ହକଦାର ନୁହଁନ୍ତି କାରଣ ଅଧିସୂଚନା ତା 1.8.1975 ରିଖରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ସଂଗ୍ରାହକଙ୍କ ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ତା 27.1.1977 ରିଖରେ ଦିଆଯାଇଥିଲା ।

ତଦନୁସାରେ ଆବେଦନକୁ କେବଳ ଉପରେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା ଅତିରିକ୍ତ ସଲାଟିୟମ୍ ଏବଂ ସୁଧକୁ ଅନୁମତି ଦେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇଛି । କୌଣସି ଖର୍ଚ୍ଚ ନାହିଁ ।

ଏ.ଜି. ଆବେଦନକୁ ଅନୁମତି ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା ।

ମେଜର ପି. କେ. ଅଟୱାଲ ବନାମ ପଞ୍ଜାବ ରାଜ୍ୟ

<u>ଅସ୍ୱୀକରଣ</u>

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

<u>ଭାଷାନ୍ତର :</u>

ରଶ୍ମିତା ମୁର୍ମୁ ,
ଅନୁବାଦିକା,
ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ , କଟକ ।